

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de scholen en besturen voor voortgezet onderwijs

Voortgezet Onderwijs
IPC 2650

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1002577

Datum

Betreft De overgang van primair naar voortgezet onderwijs.

Geachte heer/ mevrouw,

Zoals u weet is sinds schooljaar 2014/2015 nieuwe regelgeving van kracht voor de overgang van leerlingen van primair naar voortgezet onderwijs (overgang PO-VO). Deze overgang heeft de afgelopen twee jaar veel aandacht gekregen, uiteraard in de eerste plaats bij u en bij uw collega's op school. Ook in de media en in de Tweede Kamer is hier veel debat over geweest. Naar verwachting zal ook het komende schooljaar door politiek en media met veel interesse gekeken worden naar de manier waarop de overgang van leerlingen van basisschool naar middelbare school in de praktijk vorm krijgt.

U zult waarschijnlijk rond deze tijd, of op korte termijn, afspraken maken of beleid ontwikkelen over de advisering door de basisschool, de inrichting van de brugklassen bij u op school en de plaatsing van nieuwe leerlingen in de eerste klas. Ten behoeve daarvan wil ik u met deze brief, net als eerder dit jaar, informeren over de wettelijke uitgangspunten en over de ruimte die deze bieden voor uw eigen professionele afwegingen.¹ Uit gesprekken die het Ministerie van OCW de afgelopen periode heeft gevoerd met betrokkenen in het primair en voortgezet onderwijs over de overgang PO-VO is bovendien naar voren gekomen dat hierover nog onduidelijkheden en misverstanden kunnen bestaan. Daar zal ik ook op ingaan. Ten slotte geef ik kort aan wanneer op stelselniveau nieuwe informatie beschikbaar komt.

Anticiperen op bijstelling basisschooladviezen

Het basisschooladvies is leidend bij de plaatsing van leerlingen in de eerste klas van het voortgezet onderwijs. Dit advies mag altijd zowel enkelvoudig als meervoudig zijn. Wanneer de score op de PO-eindtoets overeenkomt met een hoger onderwijsniveau dan de basisschool aanvankelijk adviseerde, moet de basisschool het advies heroverwegen. De basisschool is niet verplicht het advies bij te stellen. Toch zult u er als middelbare school rekening mee moeten houden, bijvoorbeeld bij het samenstellen van de (brug)klassen, dat voor een (soms substantieel) aantal leerlingen het initiële advies zal worden bijgesteld naar aanleiding van de PO-eindtoets, en dat deze leerlingen daardoor in een andere (brug)klas geplaatst zullen moeten worden dan aanvankelijk gepland. Ik geef u in

---

¹ U heeft deze brief op 15 februari 2016 ontvangen. De brief is ook te vinden op: www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2016/02/15/brief-over-overgang-van-leerlingen-van-primair-naar-voortgezet-onderwijs

overweging om afspraken te maken met de basisscholen in uw regio over het moment en de wijze waarop zij aan u als middelbare school bijgestelde adviezen aanleveren, zodat u hier goed op kan anticiperen.

Onze referentie
1002577

Inrichting onderbouw

Als middelbare school gaat u zelf over de manier waarop u uw (brug)klassen inricht en leerlingen plaatst – uiteraard uitgaande van het leidende basisschooladvies. Het is mijn overtuiging dat dit in de regel op een professionele en integere manier gebeurt en dat daarbij steeds het belang van de betreffende leerlingen voor ogen wordt gehouden. Hierbij wil ik u wijzen op het belang dat ik hecht aan de mogelijkheid voor leerlingen om het voortgezet onderwijs in een brede of heterogene brugklas te beginnen. Door in de onderbouw van het voortgezet onderwijs meerjarig brede brugklassen in te richten, waarin nog niet de keuze wordt gemaakt voor bijvoorbeeld vmbo-tl, havo of vwo, kan de definitieve keuze voor een bepaalde schoolsoort namelijk worden uitgesteld. Het aanbieden van brede brugklassen draagt zo in positieve zin bij aan de ontwikkelingsmogelijkheden en -kansen van kinderen. Dat geldt in het bijzonder voor 'laatbloeiers', leerlingen met een lagere sociaaleconomische achtergrond, of leerlingen die om wat voor reden dan ook, een achterstand hebben opgelopen in het primair onderwijs.

Bieden van kansen heeft geen negatief effect op onderbouwrendement

Ook vind ik het belangrijk dat leerlingen zo ambitieus mogelijk worden geplaatst, zonder onderscheid des persoons. De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) constateerde eerder dit jaar dat leerlingen met lager opgeleide ouders of met een lagere sociaaleconomische status minder vaak het voordeel van de twijfel krijgen dan leerlingen met hoger opgeleide ouders. Daar kunnen zowel bewuste professionele oordelen, als onbewuste vooroordelen aan ten grondslag liggen. Ik wil hiervoor daarom nadrukkelijk uw aandacht vragen, zodat alle leerlingen dezelfde kansen krijgen, onafhankelijk van hun achtergrond. Daarbij wijs ik u erop dat een ambitieus plaatsingsbeleid in elk geval niet wordt 'afgestraft' door de inspectie. Ik heb signalen gekregen dat scholen in de veronderstelling verkeren dat de inspectie scholen zou afstraffen met een laag onderbouwrendement wanneer blijkt dat de leerling het hogere niveau uit een dubbeladvies (bijvoorbeeld havo bij een vmbo-t-/havo-advies) uiteindelijk toch niet blijkt aan te kunnen. Dit berust echter op een misverstand. Het onderbouwrendement is juist bij uitstek een prikkel voor het bieden van kansen.

Voorbeeld

Stel, een leerling heeft advies vmbo-t. De school biedt kansen en plaatst de leerling in een vmbo-t-/havo-brugklas. Als de leerling in het derde leerjaar op het havo zit, is de score positief. Als een leerling dat niveau toch niet blijkt aan te kunnen en in het derde leerjaar in vmbo-t onderwijs volgt, is de score neutraal (dat was -0,5). Scholen worden dus niet afgerekend op het bieden van kansen. Het is dan ook zinvol om (ook) heterogene brugklassen in te richten en zo leerlingen mogelijkheden te bieden.

Wees transparant en helder over gemaakte keuzes en mogelijkheden

Er kunnen onderwijskundige redenen zijn om leerlingen niet altijd op het hoogste niveau in het dubbeladvies te plaatsen. Vrees voor afstroom behoeft hier echter dus niet meer mee te spelen. Wat wel altijd van belang is, is dat u als school transparant bent over het gevoerde plaatsingsbeleid en vooral ook richting ouders en leerlingen helder en eerlijk uitlegt welke keuzes in individuele gevallen zijn

gemaakt. Ook is het wenselijk om aan leerlingen en hun ouders uit te leggen welke mogelijkheden voor doorstroom er in het vervolg van het voortgezet onderwijs zijn. Het niveau waarop een leerling instroomt in het voortgezet onderwijs is immers niet per se het niveau dat hij of zij uiteindelijk zal bereiken. Dat realiseert niet elke ouder en leerling zich. Hiervoor is het ook belangrijk dat u uw onderwijs dusdanig inricht en organiseert dat mogelijkheden voor mobiliteit in het vervolg van de leerloopbaan van alle leerlingen gewaarborgd blijven.

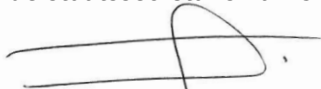
Onze referentie
1002577

Tot slot

Dit jaar zullen twee onderzoeken worden uitgevoerd naar de inrichting van de onderbouw van het voortgezet onderwijs: een kwantitatief onderzoek naar de feitelijke inrichting van de onderbouw met homogene en heterogene brugklassen, en een kwalitatief onderzoek naar motieven en beweegredenen om voor bepaalde soorten brugklassen te kiezen. Deze informatie zal ik eind dit jaar algemeen beschikbaar stellen, zodat u zich als middelbare school kan spiegelen aan andere scholen, en zodat u ondersteund kan worden bij de keuzes die u ten aanzien hiervan maakt. Op de website www.nieuweregelgevingovergangpo-vo.nl kunt u bovendien alle informatie vinden over de wettelijke uitgangspunten. In de bijlage bij deze brief wordt een aantal kernpunten hiervan samengevat.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en wens u veel wijsheid bij het uitvoeren van uw belangrijke taak: ervoor zorgen dat leerlingen op de voor hen juiste plek in het onderwijs terecht komen en het onderwijs kunnen volgen dat bij hen past.

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker

Bijlage: wettelijke uitgangspunten overgang PO - VO

Onze referentie
1002577

Basisschooladvies is leidend en kan zowel enkel- als meervoudig zijn

Het advies van de basisschool is leidend voor plaatsing van een leerling in de eerste klas van het voortgezet onderwijs. Als middelbare school mag u uiteraard wel andere informatie over leerlingen opvragen. Warme overdracht is immers van belang om leerlingen zo goed mogelijk in het voortgezet onderwijs te laten beginnen. De basisschool bepaalt zelf of ze enkele adviezen of dubbele adviezen geeft. Regionaal of lokaal kunnen hierover afspraken gemaakt worden tussen basisscholen en middelbare scholen, maar basisscholen hebben altijd het recht om zowel enkelvoudig als meervoudig te adviseren. Categorijsch uitsluiten van het ene of andere soort advies is dus niet toegestaan.

Relatie tussen adviezen en inrichting brugklassen

Aangezien het basisschooladvies leidend is, moet de middelbare school elk advies accepteren. Weigeren van leerlingen met een bepaald soort advies is dan ook niet toegestaan en kan leiden tot het opleggen van een sanctie door de inspectie. Voor de goede orde wijs ik u erop dat leerlingen met een meervoudig advies in verschillende soorten brugklassen kunnen instromen, zowel in een homogene brugklas als in een heterogene brugklas. Een dubbeladvies verplicht u dus niet op voorhand om brede brugklassen in te richten, hoewel ik het wel wenselijk vind dat leerlingen in een heterogene brugklas kunnen instromen.

Heroverwegen en bijstellen schooladviezen op basis van eindtoets PO

De landelijke PO-eindtoets dient als *second opinion* op het basisschooladvies. Wanneer de eindtoetsscore overeenkomt met een hoger onderwijsniveau dan de basisschool aanvankelijk adviseerde, moet de basisschool het advies heroverwegen. Dit kan nog tot een bijgesteld basisschooladvies leiden. Als daarvan sprake is, is dat bijgestelde advies leidend voor plaatsing van de leerling in de brugklas. Dat geldt ook als aanvankelijk sprake was van een enkelvoudig advies dat wordt 'opgehoogd' naar een hoger meervoudig advies, dus bijvoorbeeld een vmbo-t-advies dat wordt bijgesteld naar een vmbo-t-/havo-advies.